

DOI: 10.5281/zenodo.3871389
CZU 378:811.133.1

TYOLOGY OF UNIVERSITY WRITTEN PRODUCTIONS

Ludmila Ungureanu*

Technical University of Moldova, 168, Ștefan cel Mare bd., Chișinău, Republic of Moldova
*ludmila.ungureanu@lm.utm.md

Received: 03. 22. 2020

Accepted: 05. 16. 2020

Abstract. This research has been inspired by an AOF (Academic Objective French) content detailed analysis, as part of a broader issue, which is the contribution of foreign language (French) teaching/studying within students' academic integration process. The proper acknowledging and understanding of the foreign language cultural dimension makes the educational actors temptation to bring the concept of linguistic forming closer to that of academic competences forming as a whole more acceptable. In this context, the author wonders what would be the tools to enforce lectures assimilation and to enhance academic performance, making a case for the role of written academic production, as it evolves and transforms across the advancement on the academic path. Initially, it implies the lectures' content restitution, evolving towards commentaries and syntheses, turning eventually into professional writings based on surveys study cases.

Key-words: *written production, transversality, didactic process, bachelor degree, master degree, restitution, commentary, synthesis, study case.*

Rezumat. Studiul este inspirat de o analiză minuțioasă a conținutului FOU (franceza cu obiectiv universitar), înscriindu-se într-o problemă mai largă, și anume, aportul predării-învățării limbii străine (franceza) în procesul de integrare a studenților în învățământul superior. Pornind de la dimensiunea culturală a limbii străine, poate fi acceptată tentația actorilor din domeniul educației de a deplasa conceptul de formare lingvistică spre cel de formare a competențelor universitare în ansamblu. În acest context, autoarea se întreabă care ar fi mijloacele de optimizare a recepționării cursurilor și a măririi performanței universitare, oprindu-se asupra rolului producției scrise universitare. Aceasta din urmă evoluează odată cu avansarea parcursului universitar, având inițial un caracter bazat pe restituirea conținutului cursurilor, evoluând spre realizarea de comentarii și sinteze, ajungând, în cele din urmă, la scrieri cu caracter profesional emaneate din cercetarea studiilor de caz.

Cuvinte-cheie: *producție scrisă (PS), transversalitate, demers didactic, licență (L), masterat (M), restituire, comentariu, sinteză, studiu de caz.*

Introducere

Subiectul performanței universitare nu încetează să alimenteze reflecția didactică, iar evoluția recentă a mobilității internaționale a studenților amplifică vizibil câmpul de reflecție didactică și metodologică. Ce demers didactic putem elabora pentru un maximum de coerență și eficacitate? Strategia unităților de studiu destinate formării lingvistice ar putea încorpora și elemente transversale, aducând beneficiu și altor discipline universitare. În acest context ne vom referi, în particular, la rolul producției scrise asupra creșterii performanței universitare a studenților în cadrul ciclului de licență [1, 2].

Observațiile făcute de-a lungul timpului permit să afirmăm că ansamblul producțiilor scrise universitare (PSU) se bazează, la ciclul I, pe așa-numita rescriere a cursului, aceasta din urmă emanând din notele de curs și din chestionarele preformulate [3]. În cazul limbii străine, sarcinile elaborate în materie de PS se bazează, în această etapă, pe 3 competențe esențiale: capacitatea descrierii, capacitatea structurării unei explicații și capacitatea exprimării punctului de vedere. În această ordine de idei, chestionarul ce însoțește înțelegerea unui document scris va conține întrebări destinate dezvoltării continue a competențelor enumerate mai sus. El va include, în particular, următoarele tipuri de întrebări: directe; adevărat/fals cu justificarea alegerii răspunsului; reformularea, cu ajutorul mijloacelor proprii, a unui enunț din text; explicarea sensului unei sintagme.

Să revenim, deci, la conținutul producțiilor scrise universitare, despre care Mangiante și Parpette afirmă că au un caracter transversal, adică aplicabil în raport cu diverse discipline universitare [4]. În virtutea acestei idei ne propunem, în cadrul acestui studiu, să adoptăm clasificarea elaborată de acești cercetători, în cadrul căreia distingem 3 categorii ce se completează în mod progresiv odată cu avansarea parcursului universitar:

- restituirea conținutului cursurilor – PS aplicabilă în cadrul ciclului I (licență) L1 și L2;
- comentarii și sinteze – PS ce poate să apară la L2, fiind prezentă și la L3 și M1 (masterat);
- simulări/studii de caz din care emană scrieri cu caracter profesional – PS prezente, în particular, la masterat.

În continuare, propunem atenției cititorului tabelul ce ilustrează evoluția caracterului producției scrise universitare cu descrierea obiectivelor fiecărui tip de PS.

Restituiri de cursuri	<ul style="list-style-type: none"> - A redacta definiția termenilor/noțiunilor specifice. - A răspunde la întrebările fundamentale ale cursurilor (cine, ce, de ce, cum). - A reproduce o demonstrație științifică/ experimentală.
Comentarii și sinteze	<ul style="list-style-type: none"> - A răspunde la întrebări ce decurg din conținutul cursului, fiind însă formulate în baza unor documente (articole, scheme, grafice) sau anumite date, rezultând dintr-un experiment. - A reacționa la situații descrise, a exprima o părere, o reflecție, a comenta și a compara. - A redacta o sinteză în baza unei serii de documente pe același subiect: a reuni și a pune în perspectivă mai multe puncte de vedere, a clasa, a compara, a opune.

- A analiza o situație, pornind de la parametri punctuali, a interpreta date și a le adapta la o schemă studiată la curs, a completa și a argumenta.

Studii de caz și simulări

- A înțelege parametrii unei scheme de comunicare specializată și a redacta o producție scrisă cu caracter profesional. A rezuma, a ordona informațiile necesare la realizarea unei sarcini în context specializat.

Să încercăm, în cele ce urmează, a identifica principalele competențe ce stau la baza unei sau altei PS din șirul celor prezentate mai sus. După care, în etapa următoare, vom analiza unele strategii didactice menite să contribuie la dezvoltarea acestor competențe.

I. Restituiri de cursuri

Așadar, în vederea realizării producției scrise cu caracter de restituire a conținutului cursului studentul trebuie să aibă capacitatea de a **sintetiza** un conținut informațional, a **structura** propriul său produs, asigurându-i acestuia maximum de **precizie**. Care ar fi, se întreabă didacticianul din noi, mijloacele lingvistice ce necesită a fi puse la dispoziția studentului în vederea realizării acestui tip de PS? Să nu uităm că elaborarea acesteia solicită instrumente lingvistice susceptibile de a exprima definiția, descrierea, cauza-consecința-condiția [5].

Atenția noastră se va concentra, în mod prioritar, asupra **structurilor explicative**, în special cele care exprimă legături de cauzalitate: *à condition que, suite à, dû aux, donc, en raison de...*

- **verbe declarative** participante și ele la exprimarea cauzalității: *nous verrons, il apparait, on doit, à supposer, il convient...*

- **verbe factive**, elemente active în cadrul aceleiași scheme de comunicare: *résulter de, reposer sur, induire, entraîner...*

- **modalizatori temporali**: *dès le début, dès à présent, initialement, finalement, parallèlement...*

- **adjective calificative**: *utile, riche, fréquent, rare, spontané, abondant, fonctionnel, prioritaire...*

Strategiile didactice puse în aplicare în vederea apropiării mijloacelor lingvistice enunțate vor include exerciții de antrenament în bază de texte, enunțuri decontextualizate, cuvinte-cheie etc. Astfel, PS cu caracter de reconstituire de curs trebuie să apară ca un text relativ lung și complex, incluzând, concomitent, enunțuri cu caracter de definiție, descriere și explicație. Studentul trebuie să facă o distincție clară între aceste 3 secvențe în vederea alegerii conectorilor, modalizatorilor adecvați fără riscul de a redacta o simplă enumerare de date.

Experiența elaborării de evaluări curente/sumative ne-a demonstrat că este nevoie de a lucra, în egală măsură, asupra înțelegerii sarcinilor de examen, cele care permit, de fapt, declanșarea producției scrise. În acest scop, pot fi diversificate formulările, recurgând la forme incitative: *Vous devrez relever....* ; turnuri impersonale și pasive: *Il vous est demandé de...* Să nu uităm că în cadrul activităților de antrenament este necesară prezentarea, de către profesor, a unui prototip de răspuns așteptat, care să fie analizat în detaliu împreună cu studenții.

II. Comentarii, sinteza documentelor

În raport cu simplele întrebări ce țin de conținutul cursului și care pot genera o PS ce emană din notele de curs sau urmează o structură ghidată de sarcină, există producții scrise

în baza documentelor anexe. Acestea din urmă necesită o activitate mai complexă, în cadrul căreia noțiunile abordate la curs sunt confruntate cu cele din alte surse de informare, cu diverse aplicații practice, comentarii în articole cu caracter vulgarizator sau în texte de specialitate.

Studentul este pus în situația de a valorifica ideile studiate la curs, relativizând, de astă dată, unele noțiuni definite în cadrul cursului. El trebuie să compare, să comenteze și să aducă modificări la formulările făcute anterior.

Din analiza potențialului studenților noștri este lesne de înțeles că dificultatea acestora, în cadrul PS de acest gen, nu ține de domeniul de specialitate și nici de vocabularul specializat, dar ține de lipsa competențelor în materie de **sintaxă, articulatori și conectori logici, conjugare a verbului**, altfel spus, ceea ce constituie elementele de coeziune și de structurare a textului.

Este nevoie, deci, de un dispozitiv lingvistic particular unde verbul de specialitate este indispensabil în special la forma pasivă, iar relațiile de cauzalitate apar în diverse forme de exprimare. În consecință, activitățile pregătitoare pentru sinteză necesită o focalizare pe structurile sintactice și pe lexicul utilizat în diferite documente [6]. Studentul va recurge la sursele exterioare cursului.

III. Simulări și studiu de caz

Spre sfârșitul studiilor de licență și, în special, în cadrul studiilor de masterat PS trebuie să pregătească studentul pentru viața profesională, deci, trebuie să aibă caracter profesional. În acest scop, studentul integrează cunoștințe exterioare cursului și documentelor complementare furnizate de profesor.

El trebuie să utilizeze experiențe trăite sau evenimente de actualitate de care a luat cunoștință prin intermediul media sau de-a lungul unui stagiu, vizită la întreprindere, conferință etc.

Știința didacticii ne învață că studiul de caz rezidă în elaborarea unei metode de soluționare a unei probleme prin luarea de decizii. În consecință, studentul iese din postura sa anterioară pentru a încarna un actor din domeniul de specialitate, exprimând un punct de vedere argumentat, elaborat în baza unui fascicul de surse diferite: cursuri, documente, anexe, rezultate ale unor experiențe proprii.

În această situație nouă, acesta este invitat să contextualizeze, să inoveze, să ia atitudine și, eventual, să producă un document exterior mediului universitar [7]. Este vorba aici despre o metodă pedagogică ce antrenează studentul în vederea abordării de situații concrete, preluate din viața reală a unei întreprinderi. Obiectivul didactic este unul destul de amplu și constă în efectuarea unui diagnostic, în formularea corectă a problemei, în cercetarea faptelor și a legăturilor dintre ele, apoi în interpretarea relațiilor descoperite între diferitele date ale problemei.

În ultimă instanță, studentul reflectează asupra numărului de soluții abordabile, selectând-o pe cea optimală și formulând principiile operaționale sau regulile de urmat aplicabile în cazuri sau situații similare.

Ce se evaluează în cadrul acestui tip de PS? Coerența procesului de analiză/argumentarea și formularea unei soluții adecvate.

Este important de remarcat că exprimarea opiniei și argumentarea acesteia necesită stăpânirea unor **termeni axiologici** (*bien, precieux, agreable...*), utilizarea **comparativului** și a **superlativului**, dar și cea a **modalizatorilor** de intensitate, de manieră [6].

Concluzii

Au fost prezentate 3 tipuri de PS universitare în progresie graduală pentru un parcurs universitar. Acestea pot fi asociate cu 3 competențe generale specifice activității universitare: a ști să gestionezi, a ști să analizezi și a ști să transpui/aplici cunoștințe.

Actul de a scrie constă în a gestiona cunoștințe, informații, făcându-le să circule și să convingă. Această tipologie relevă ideea, potrivit căreia studiile universitare trebuie să favorizeze o dinamică a transversalității disciplinelor.

Competențele transversale ale producției scrise pot fi formulate, în mod succint, după cum urmează: a reproduce, a recopia; a reformula, a extinde; a reuni, a crea.

Devine evidentă necesitatea de a desacraliza, în cadrul studiilor universitare, a actului de a scrie. În acest context, antrenarea eficientă a PS poate fi realizată în autonomie, dar și în grup, unde cunoștințele și competențele pot fi îmbogățite prin colaborare.

Bibliografie

1. Cristelle Cavalla. Les écrits universitaires des étudiants étrangers : quelles normes présenter ? La question de la norme dans l'enseignement / apprentissage, Polytechnique, pp.203-214, 2010, 978-2-7302-1547-3. fihal-01098816f. Last accessed: 05.02.2020.
2. O.Bertrand, I.Schaffner. Quel français enseigner ? La question de la norme dans l'enseignement / apprentissage, Polytechnique, pp.203-214, 2010, 978-2-7302-1547-3. fihal-01098816f. Last accessed: 05.02.2020.
3. Oliver Delhay. Le français sur objectifs universitaires.13 mai 2019, <https://gallika.net/?Le-francais-sur-objectifs-universitaires>, Accesat:16.01.2020.
4. Mangiante J.-M. et Parpette Ch., *Le français sur objectif universitaire*, Presses universitaires de Grenoble, 2011, pp. 129-156.
5. Leplat J., *De l'étude de cas à l'analyse de l'activité*, <https://journals.openedition.org/pistes/3658>.
6. Fougerouse, M.-C., *L'évaluation des productions complexes en français langue étrangère seconde dans l'enseignement supérieur*, Paris, L'Harmattan, 2010.
7. Kuhlmann V., *De l'ingénierie et de la conception de matériels pédagogiques pour des publics spécifiques dans le réseau culturel outre-Rhin*, mémoire de master FLE, université Stendhal-Grenoble 3, 2009.